

Legionáři a vznik Československa

Vzdělávací materiál pro žáky 9. třídy ZŠ a SŠ | **Objekt:** Národní památník na Vítkově
Expozice: Křižovatky české a československé státnosti

Cílová skupina: žáci 9. tříd základních škol a žáci středních škol

Klíčové kompetence: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

Pomůcky: psací potřeby, pracovní listy, magnetická tabule, texty o legiích, magnetické mapy

Časová dotace: 90 minut

Místo konání programu: Národní památník na Vítkově

Maximální počet účastníků: 25 žáků

Klíčová slova: první republika, legionáři, první světová válka, T. G. Masaryk

Metody a techniky: výklad, práce s muzejní expozicí a s pracovním listem, skupinová práce, prezentace získaných poznatků

PRACOVNÍ LISTY

SLAVNOSTNÍ SÍŇ

Znak:

Vlevo nahoře: Slovensko

Vpravo nahoře: Podkarpatská Rus

Vlevo uprostřed: Morava

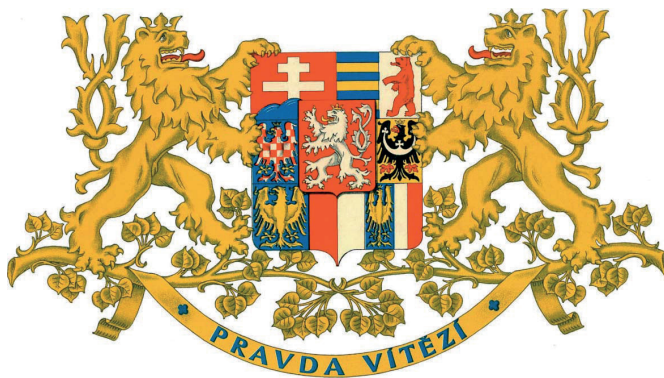
Uprostřed: Čechy

Vpravo uprostřed: Slezsko

Vlevo dole: Těšínsko

Dole uprostřed: Opavsko

Vpravo dole: Ratibořsko

Horních pět znaků zastupuje hlavní země Československa. Dolní tři znaky reprezentují území, o něž musela republika bojovat s Polskem. Jejich umístění na velký státní znak mělo demonstrativní charakter: připomínalo, že tato území jsou nedílnou součástí ČSR.

KŘÍŽOVATKY ČESKÉ A ČESKOSLOVENSKÉ STÁTNOSTI

Chronologicky seřad':

1. V zahraničí se zformoval odboj s cílem vyhlásit samostatnou republiku.
2. V říjnu 1918 Karel I. nabídl federalizaci Rakouska - Uherska.
3. Tomáš Garrigue Masaryk vyhlásil v tzv. Washingtonské deklaraci nezávislost Československa.
4. Dne 28. října 1918 byla vyhlášena Československá republika.
5. V prosinci 1918 se se Tomáš Garrigue Masaryk vrátil do vlasti.
6. Českoslovenští legionáři se vrací do vlasti.

Známky

3

Tomáš Garrigue Masaryk – prezident

Milan Rastislav Štefánik – ministr války (později ministr vojenství)

Edvard Beneš – ministr zahraničí (později prezident).

WD: Washingtonská deklarace

Mapa ČSR:

Počty národností (v závorce barevné vyznačení na mapě):

4

Čechoslováci (růžová): 8 760 937

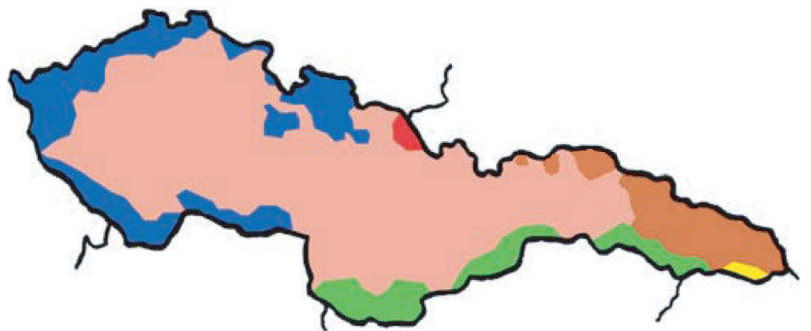
Němci (modrá): 3 123 568

Maďaři (zelená): 745 431

Rusíni (hnědá): 461 849

Poláci (červená): 75 853

Rumuni (žlutá): 13 974

Osobnosti republiky:

5

1. **Karel Kramář** (27. 12. 1860 – 26. 5. 1937): politik, první premiér Československa. Původně zastávce federalizovaného Rakouska-Uherska, poté se přiklonil k české samostatnosti. Zastávce zahraničněpolitické orientace na Rusko, stoupenec panslavismu.
2. **Ferdinand Peroutka** (6. 2. 1895 – 20. 4. 1978): novinář, spisovatel, dramatik. Nejvýznamnější představitel české demokratické žurnalistiky, zakladatel revue Přítomnost, názorově blízký Masarykovi. Autor úvah o české národní povaze. Později účastník třetího odboje, vedoucí českého oddělení rádia Svobodná Evropa. Dodnes vzor novinářské profesionality.
3. **Antonín Švehla** (15. 4. 1873 – 12. 12. 1933): politik, premiér, předseda agrární strany. Představitel domácího odboje za první světové války. Podílel se na vyhlášení samostatného státu, spoluvůrce ústavy. Mistr praktické politiky, zastávce spolupráce českých státotvorných politických stran.
4. **Alois Eliáš** (29. 9. 1890 – 19. 6. 1942): generál, legionář, protektorátní premiér. Přes svou funkci nikdy nekolaboroval s okupanty, ba naopak byl členem rady starších odbojové skupiny Obrana národa a udržoval kontakt s exilem. Z toho důvodu byl také nacisty popraven. Komunisty očerňován, dnes má hrob v Národním památníku na Vítkově.